

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre
scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans**

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

De sermone eiusdem ca. xxxij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

Actuum apostolorum

Iudeorum qui fuerant in dispersione nati: et inter grecos nutriti aduersus hebreos. eo quod despicere viderentur in ministerio quotidiano. quia vidue hebreorum erant magis perite. et ideo alij proferebant in dispensatione administrationis quotidianae. Et potest intelligi causa murmuris dupliciter. Vel quia vidue grecorum in quotidiano ministerio non admittentur. vel quia in ministerio quotidiano nimis grauabantur. Forte faciebant eas focarias: et huiusmodi vilia amministrare. Videntes autem apostoli eam murmuracionem orantem per administrationem viduarum: quibus ideo necesse erat administrare: quia non poterant ipsi ad hoc sufficere ut singulis distribuere: multitudinem conuocantes dixerunt. Non est equum nos derelinquere quibus dei et ministrare membris. Considerate fratres viros ex vobis boni testimonij septem plenos spiritu sancto et sapientia: quos constituamus super hoc opus: ut ipsi ministrare vel presint ministrantibus. nos vero orationi et predicationi vacabimus. Et placuit primo iste multitudinis. et elegerunt septem. scilicet stephanum et philippum. et prochorum et nicanorem. et timonem et parmenam. et nicolaum aduenam antiochenum. Qui solus dicitur aduenam: quia alienus. Vel quia solus erat aduenam. vel quia notabilis solus erat futurus aduenam: quasi alienus. Hos statuerunt illi qui elegerant ante spectum apostolorum. Et orantes apostoli imposuerunt eis manus. Horum vicem habent in ecclesia archidiaconi: propterea instituti ut portent pondus negotiorum: ut episcopi liberi vacent doctrine et orationi. Sed episcopi nostri temporis: quia deprehenderunt archidiaconos in huiusmodi administratione minus circumspectos. puidam quadam cautela dant operam huic operationi. et ministracioni. Et vide quod quod apostoli orantes legunt manus eis imposuisse. ideo in ordinacionibus fuerunt orationes. Hac etiam autoritate in quibusdam ecclesijs manus imponunt diaconibus in ordinacione. Qui autem eis manus non imponunt: secum habent autoritate Bede. Quod autem dictum est: et orantes imposuerunt eis manus: dicitur intelligendum esse factum post. quia postea eosdem ordinauerunt ministros ad ministerium sacri altaris: et dicitur corpus et sanguis: et tunc eis manus imposuerunt. Unde et sacerdotibus cum ordinant manus imponunt. Verbum domini crescebat et multiplicabatur numerus discipulorum in hierusalem. Dulca etiam turba sacerdotum obediebat fidei. De commendatione beati stephani. Capitulum XXXI.

Stephanus

gratia et fortitudie faciebat prodigia et signa magna in populo. Surrexerunt autem quidam de synagoga libertinorum: a regione sic dictorum. Vel libertinorum. et manumissorum: qui cum prius fuissent fui postea fuerant de libertate donati: et sic de fulli condicione fuerunt qui primo restiterunt fidei christi: et cirencensium a cirene ciuitate. et eorum qui erant a cilicia et asia minorum qui sub prime sunt disputantes cum stephano: et non poterant resistere sapientie et spiritu sancto qui loquebatur in eo. Tunc introduxerunt duos falsos testes qui testificarent eum dixisse blasphemiam in deum et in moysen: et commouerunt plebem et seniores et scribas: et adduxerunt eum in iudicium et surrexerunt duo falsi testes: et dixerunt. Non iste cessat loqui aduersus locum sanctum moysen. quod dicitur. Derabit templo et legi. Audiuimus eum dicentem quoniam iesus nazarenus destruet locum istum: et mutabit traditiones quas tradidit nobis moyses. Et omnes qui intuebantur eum sedentes in concilio videbant faciem eius tanquam faciem angeli. Et dixit princeps sacerdotum. Numquid hec ita se habet. Tunc aggressus est beatus stephanus facere grande sermonem. Et quod arguebat de blasphemiam in deum et in moysen. ideo permittit in principio sermonis commendationem dei dicens. Deus qui locutus est patribus et prophetis esse deum maiestatis et glorie. Et statim accedit ad commendationem moysi: inchoans ab altiori scilicet a commendatione patrum: a quo descendit moyses. Inchoat itaque ab abraam quod egressus de chaldeam venit in mesopotamiam et inde in carram et inde in iudeam.

De sermone eiusdem. Cap. XXXII.

Iri inquit fratres

tres et presertim audite deus glorie apparuit patri nostro abraam cum esset in mesopotamia prius quam moraretur in carram et dixit ad illum. Eri de terra tua et de cognatione tua. Tertium addit in genesi scilicet de domo patris tui. Sed a stephano permittit quia scientibus loquebatur. Ideo historia breuitat tangit vel transiit quasi nota. Sed videt obloqui libro genesi: ubi videt pertinere quod post mortem patris scilicet thare dictum fuerit hoc scilicet abraam de quo constat quod mortuus est in carram: ubi et filius eius cum eo habitauit: et ita dictum est in carram. Quid est ergo quod hic dicitur prius quam moraretur in carram.

D S

ram, potuit ei vtrouicq; dici. Vel vbi dicitur. Et dicitur ad illu: supple postea in carrā. S; siue in mesopotamia siue in carrā: siue vtrouicq; dictū sit ei, quō d dictum est ei. Et de terra tua: q̄stio ē. Nunqd iam exierat de chaldaea: vtiq;. S; adhuc ibi tenebat spe r desiderio redeūdi. Preceptū est ḡ ei vt exiret mēte q̄ iā exierat corpe. Vel p̄ dicit q̄ mesopotamia r carrā in chaldaea sūt. Et ita egressus de chaldaea. i. de q̄dā p̄e scz chaldaee venit in mesopotamia in aliā p̄e scz chaldaee: r inde venit i carram q̄ adhuc erat mesopotamia. Tūc erit de terra chaldeoz. r de mesopotamia: q̄ntū ad hoc q̄ videt̄ bis dictuz: r venit postea in carrā. Et inde similiter de carrā postq̄ mortuus est p̄ eius: transtulit cum dñs in terrā istam in qua vos habitatis. Vel tūc erit de terra chaldeoz: mente. r inde. i. de mēte scz post depositionē illi? volūtatis: post mortē p̄is translat? est in terrā istam. Vel si intellgat̄ dictuz. Venit in carram. plane legit̄ hec littera. Et vide qz in hebreo dicit̄ de hur chaldeoz. i. de igne chaldeoz. Chaldei em̄ ignē adorabāt: r p̄ ignē traieciāt puulos suos: sicut nos traieim? p̄ aquā baptisimū. Et tradunt hebrei: qz qz thare r filij ei? cū essent in chaldaea nolebāt adorare ignē: p̄fecti sunt a chaldeis in ignē. r cōbustus est aram frater abrae. Abraā p̄o a dño liberat? est. Unde sepe dicituz est ei a dño. Ego sum dñs de? tu? qui eduxit te de hur chaldeoz.

De p̄secutiōe narratiōis Ca. XXXIII.

Postquam autēz

p liberat? est cū patre suo thare: et nachor fratre r loth nepote. r tota familia: venit in carram r inde post mortē patris ibi remanēte fratre eius nachor venit in iudeam. Tū nō dedit illi hereditates dñs in ea: nec passum pedis. i. nec etiam minimā partē. qz nihil possedit ibi nisi titulo emptio nis. Speluncā enim cum agro nō hereditate possedit. sed p̄cio emit ab effron filio seoz r theo. S; repromisit deus dare illā in hereditatem semini eius post ipm: cū nō haberet filium dicēs. Erit semē tuū accola. i. pegrinū in terra aliena: q̄dringentis r. xxx. annis. r in p̄te huius t̄pis subijcient eos seruituti r male tractabunt eos egyptū. quia centū quadraginta q̄tuor annis fuerūt in seruitute pharaonis regis egypti. r genē cui seruerint ego

iudicabo dicit dominus. r post eribunt r mibi deseruent in loco isto. Sic ordinata cōstru ctione littere nil scrupuli surgit inde. Nos q̄ dringēto striginta annos cōputat rabanus a die q̄ facta est hec promissio abrae vsq; ad egressum de egypto. A tempore nanq; p̄missiōnis facte abrae vsq; ad ingressuz iacob in egyptum superūt ducētiquadraginta anni r ab ingressu ad egressuz totidem. Sic rabanus. Cui consonare videt̄ apostolus dicēns quia post quadringētos r triginta annos facta est lex.

Quō computentur. ccccxxx. anni.

Capitulum. XXXIII.

Eda et augusti

b nus qz dicitū est. In isaac voca bit tibi semē: adherētes huicq;

bo p̄putāt. cccc. xxx. ānos a natiuitate isaac vsq; ad mortē duozū regū scz seon regis amor reorum r og regis basan. Prosequit̄ exinde breuiter stephanus historia. Et dedit illi testamentū circū cisiōis. r genuit isaac. r circū cidit euz octaua die. Et isaac genuit iacob: r iacob. xij. patriarchas r p̄iarche emulantes ioseph vendiderunt eū in egyptum negotia toribus: qui transtulerūt eū in egyptum qd breuiter transit. Et erat deus cū eo: r eripuit eum ex omnib; tribulatiōibus eius: r dedit ei sapiam r grām in conspectu pharaonis regis egypti: r p̄stituit eū p̄positū sup egyptū r sup oēm domum suam. Postea facta est fama magna in vniuersa terra. Et audies iacob frumētū esse in egypto p̄mo misit filios postea ip̄e cum septuagintaquinq; animab; descendit in egyptū. Veritas habet fm libru geneleos qz cum. lxx. aīab; intrauit: r si com̄ putant̄ ip̄i iacob r ioseph cū duob; filiis nō sūt ibi nisi. lxx. Lucas addit q̄nq; p̄ anticipatiōē: cōputans nepotes ioseph: si quēs cōlō tione. lxx. interpretum que maḡ erat auctētica. Quā nisi sequer̄et forte minus crederet̄ ei opus eius suspectuz habere. Et defunctus est ip̄e iacob in egypto r patres nostri scz. xij. patriarche. r translati sunt in siche. Hoc de solo ioseph legit̄. quia filij israel ad eius p̄titionem ossa eius d egypto transtulerūt: que etiam p̄phatasse legunt r sepulta sunt in siche. Quia est ergo qd pluraliter dicitū est. translati sunt in siche.

Opinio Bede de eodē. Ca. XXXIII.